

D E
N I E U W E
B R I T S C H E
A P O T H E E K.

I. D E E L.

De Algemeene Beginselen der Kruidmengkunst.

I. H O O F D D E E L.

Bepaaling en Verdeeling der Kruidmengkunst. (a)

DE KRUIDMENGKUNST is die kunst, waar door men natuurlyke of door kunst gemaakte zelfstandigheden, tot geneeskundige gebruiken, weet te bereiden en saamen te stellen, op eene wyze, die met derzelve betrekkelyke eigenschappen en de oogmerken der geneezinge overeenkomt.

Men heeft deeze kunst doorgaans verdeeld in twee takken, de eene wordt genoemd de GALENISCHE (b) en de andere de STOOKKUNDIGE (c); doch 'er is tot nog toe geen redelyk grondbeginsel, waar op deeze Verdeeling gevestigd is, aangewezen. Indien het eene Stookkundige bewerking is, het sap van *Weegbree* (d), over een zagt vuur uit te dampen tot dat het dik wordt; zoo is het zekerlyk niet minder Stookkundig, het sap van *Sleepruimen* op dezelfde wyze uit te dampen: en nothans is de eerste bewerking alleen onder de Stookkundigen, en de laatste onder de Galenische bereidingen geplaatst. Ook is een en dezelfde bereiding menigmaal, in verschillende Apotheeken, tot de verscheidene takken gebragt: dus zyn gedistilleerde Wateren en gedistilleerde Geesten, die in de eene Apotheek de eerste Artikels van de Galenische uitmaaken, de eerste Stookkundigen in eene andere Apotheek.

Men staat aan beide zyden toe, dat de wezendlyke Oliën, Uittreksels, Harsen, vlugge en vaste Zouten, de kunstig gemaakte onzydige (e) Zouten, bereidingen van Bergstoffen; en soortgelyke voortbrengfels, tot de Stookkundige Kruidmengkunst (f) behooren; en pillen, brokken Koekjes, Slikbrokken, Drankjes, Zalven, Pleisters, Pappen, enz. tot de Galenische; even eens, als of de Onderscheiding gegrond was noch op de natuur

(a) *Ars Pharmaceutica.* (b) *Galenica.* (c) *Chimicalia.* (d) *Plantana.* (e) *Neutrales Sales artificiales.*
(f) *Ars Pharmaceutica Chimicalis.*

tuur van de bewerkinge, noch van de zelfstandigheden, noch van de voortgebragte uitwerkinge; maar enkel op de gedaante, in welke men voorneemens is het geneesmiddel te gebruiken of toe te passen. Dus is de ontbinding van Kwikzilver (g) in sterkwater (b) onder de stookkundige bereidingen (i) geplaatst; terwyl dezelfde bewerking, als 'er de omstandigheid bykomt, dat men dezelve met eene vetagtige stoffe vereenigt, het welk haar, meer dan iets anders stookkundig maakt, nogthans voor eene (k) galenische wordt gehouden; om dat het voortbrengsel 'er van, als eene zalve, gebruikt wordt.

Men kan inderdaad niet zeggen, dat dit een' naauwkeurige onderscheiding is; of dat dezelfde bewerking, of bereiding kan stookkundig worden of niet stookkundig, (l) naar het inzicht, waar toe ze geschikt zyn, of de gedaante, in welke het voortbrengsel gebruikt wordt.

Als men Vitriool van yzer (dat is, yzer met een zeker zuur vereenigd) en eenig vlug loogzout, (m) gelyk dat van hartshoorn, of ammoniaczout, (n) t'saamen in water doet, in eene behoorlyke evenredigheid; zoo zal de prikkelende reuk van het vliegende zout aanstonds wech genomen zyn; en dit zout zal zich met het zuur van het Vitriool van yzer tot een nieuw mengsel vereenigen; terwyl het yzer afgescheiden en uitgetrokken is. Dit is buitentwyffel eene stookkundige uitwerking, (o) en deeze uitwerking zal altoos voortkomen, waar deeze twee innengfels elkanderen ook in eenig vogt ontmoeten, hoedanig de gestalte van het geneesmiddel ook moge wezen. Het is derhalven klaar, dat de galenische Gedaanten (p) gantschelyk niet tot de Stookkunde (q) behooren; en dat deeze wetenschap zich slegts tot de eenvoudigste soorte van mengfels uitstrekt.

Het Collegie van Londen heeft deeze *Verdeeling derhalven met recht verworpen*; eene *Verdeeling waarfchynelyk afgelekt* uit vooroordeelen en eene oppervlakkige kennis, en welke alleen uit gewoonte behouden is. De Kruidmengkunst is, in haare volkomen uitgestrektheid, niet anders dan een tak van de Stookkunde; en de eenvoudigste Kruidmengkundige bereidingen (r) zyn in zoo verre stookkundig, (s) als zy eenig opzigt hebben op de evenredigheden of betrekkingen der stoffen.

De KRUIDMENGKUNST (t) kan, naar onze bepaaling, verdeeld worden in *BESCHOUWENDE* (u) en *BEOEFFENENDE*. (v) De eerste leert de kennis van de geneeskundige zelfstandigheden (x) zelve, derzelve onderscheidene eigenschappen, hoedanigheden en betrekkingen op elkanderen, en derzelve algemeene uitwerkingen op het menschelyk lichaam: de laatste, daarentegen, onderwyft de verstandige uitvoering der verscheidene bewerkingen of bereidingen, (y) waar door ze tot byzondere gebruiken bekwaam gemaakt worden.

Het geen hier *beschouwvande* (z) genoemd wordt, moet niet verstaan worden van bespiegelende waarheden, of Filosofische naspeuringen, ingericht om de verschynfels te verklaren, of om reden te geeven van de voortgebragte uitwerkselen. De *beschouwvande Kruidmengkunst* (a) is die kennis, welke onmiddelyk uit proeven en waarneemingen spruit; of liever eene algemeene en wel begrypende kennis van de proeven (b) en bewerkingen (c) zelve; en deeze kan eene *KUNDIGMAAKENDE* Kruidmengkunst (d) genaamd worden, in onderscheidinge van louter handen werk.

De Kundigmaakende of Beschouwvande Kruidmengkunst begrypt in zich alle die bewerkingen, welken betrekking hebben tot het brengen van de geneeskundige zelfstandigheden tot verscheidene gedaantens; (e) en de gedaantens, in welken byzondere zelfstandigheden het gemakkelijkt en voordeeligst gebruikt kunnen worden, tot derzelve betrekkingen

(g) *Dissolutio Mercurii.* (b) *Aqua fortis.* (i) *Præparaciones Chemicales.* (k) *Galenica Preparatio.*
 (l) *Chemicalis sive non chemicalis Processus, seu Præparatio.* (m) *Sal volatile alcalinum.* (n) *Sal ammoniacum.*
 (o) *Effectus Chemicalis.* (p) *Formæ Galenica.* (q) *Chemia.* (r) *Præparaciones pharmaceutica.* (s) *Chemicales.* (t) *Ars Pharmaceutica.* (u) *Theoretica.* (v) *Practica.* (x) *Medicinales substantia.* (y) *Processus seu Operationes.* (z) *Theoretica.* (a) *Ars Pharmaceutica theoretica.* (b) *Experimenta.* (c) *Facta.* (d) *Scientifica.*
 (e) *Formæ.*

gen op elkanderen, in opzigt tot de vermengbaarheid, en de middelen, waar door zulken, die in zich zelven niet vermengbaar zyn, kunnen vereenigd worden; tot de afscheiding der geneezende van de kragteloze stoffe; en der verscheidene foorten van genezende stoffen van elkanderen, als zy in een en 't zelfde onderwerp vereenigd zyn, op dat grondbeginfel, dat het één smeltbaar is in vogten, welken het ander niet ontbinden; dat het één vervliegbaar is door hitte, terwyl het ander vast blyft; enz.; tot de veranderingen, welken de geneeskragtige deelen zelve ondergaan, in verschillende omftandigheden, en by verschillende wyzen van behandelinge; tot het voortbrengen van nieuwe eigenschappen en geneeskrachten door de faamenmenging van verschillende dingen; en tot veele andere byzonderheden, gelykfoortig met deezen.

Het is klaar, dat een volmaakte kennis van de Kruidmengkunst, in dit licht beschouwd; volstrekt noodzaakelyk is, om de Geneeskunst wel te oeffenen. Want zonder deeze moet de Voorfchryver dikwyls dwaalen in de keuze der stoffen tot de verscheidene voorfchriften van bereidinge of faamenmengfel, of in het opstellen van eene wyze van bereidinge om de stoffen in te geeven; ook zal hy dikwyls bedrogen uitkomen, in de geneeskragtige uitwerkingen, die men van de bekende kragten der innengfels, elk byzonder blyvende, konde verwagten.

Het kundigmaakende, of beschouwendé deel der Kruidmengkunst van het meer beoefenende geheel en al af te scheiden, zoude ftrydig zyn met den aart van eene Apotheek; want de kundigheit ontstaat trapswyze in den loop der beoefenende byzonderheden. *Derhalven heeft men niet dienstig geoordeeld, in dit eerste Deel van het werk, een hoofdzakelyk denkbeeld van de algemeene grondbeginfels der Kunst, zoo wel beoeffenend, als beschouwend, voor af te geeven; op dat de Leezer des te beter moge voorbereid zyn tot de byzondere onderwerpen en bewerkingen, die in het tweede en derde Deel zullen volgen.*

II. H O O F D D E E L.

Een algemeen Ontwerp van de Evenredigheden en betrekkingen der geneeskragtige Zelfstandigheden. (a)

I. A F D E E L I N G.

Van de Plantgewassen. (b)

PLANTGEWASSEN zyn werktuiglyke lichaamen, die, in zekere vaten, verscheidene foorten van zelfstandigheden inhouden, in welken haare genezende kragt bestaat, en welken bevonden zyn grootelyks te verschillen, niet alleen in derzelve hoeveelheid; maar ook in derzelve hoedanigheid, naar den ouderdom der plante, den tyd des Jaars, en den grond, waarin ze gegroeid is.

Dus zyn sommige Kruiden, in hunne jongkheid overvloedig voorzien van welriekende stoffen; waar van anderen weinig of niet uitleveren, ten zy dat ze eenen meer gevorderden ouderdom bereikt hebben. Veele vrugten hebben, in haaren onrypen staat, een scherp en zuur sap, welk met de ryphed in een zoet verandert: anderen, als de Oranje Appelen, zyn

(a) *Substantia Medicinales.* (b) *Vegetabilia.*